

Priit Perens

Foto: Jarek Jõepera

Tartu Ülikooli Kliinikumi uus juht on Priit Perens

3. septembril valis Tartu Ülikooli Kliinikumi nõukogu järgmiseks viieks aastaks juhatuse esimehe kohustesse Priit Perensi, kel on pikaajaline rahvusvaheline juhtimiskogemus.

Kliinikumi nõukogu esimehe Urmas Klaasi sõnul toetas nõukogu Priit Perensit tulevalt tema eelnevast kogemusest suurtegevõtte tegevjuhina, aga ka nõukogu esimehena ja liikmena rahvusvahelistes ettevõtetes. „Nõukogu tõstab esile Priit Perensi juhtimiskogemust, sealhulgas on tal laialdane kogemus erinevate struktuurireformide läbiviimisel nii Eesti kui rah-

vusvahelistes institutsioonides,” selgitas Urmas Klaas.

Priit Perensi sõnul on tema eesmärk Eesti meditsiini juhtivas raviasutuses edasi arendada patsiendikeskset ravi, väärtustada meeskonnatööd ja teha head koostööd Tartu Ülikooliga. „Et arendada patsiendikeskset ravimudelit, soodustada kaasavat

juhtimist ja meeskonnatööd, on kliinikumi nõukogu algatanud struktuuri- ja juhtimisreformi, mida asun edasi viima,” sõnas Priit Perens.

Priit Perens on olnud seotud Eesti pangandusega selle algusaegadest, töötades

▶ ALGUS LK 1

erinevatel positsioonidel. Ta oli aastatel 2008–2014 Swedbank AS-i tegevjuht, 2015–2017 Swedbank Grupi tegevjuhtkonna liige, vastutades Balti panganduse eest ja Baltikumi tütarpankade nõukogude esi-

Priit Perens, tere tulemast Tartu Ülikooli Kliinikum! Millele soovite kõige rohkem pöörata tähelepanu esimestel tööpäevadel?

Esimestel tööpäevadel on ennekõike plaanis kohtuda võimalikult suure hulga kliinikumi inimestega. Tahaksin saada ette selge arusaamise selle suure organisatsiooni peamistest rutiinidest ja viia ennast võimalikult ruttu kurssi kõige põletavamate teemadega, mis inimestel hinge peal on. Samuti on kavas viia ennast detailselt kurssi struktuuri- ja juhtimisreformi töörühma senise töö tulemustega.

Olete ametisse asumise eelselt tutvunud osade tulevaste kolleegide ja struktuuri- ja juhtimisreformi käiguga – kas arusaam kliinikumist on kandideerimisajaga võrreldes muutunud?

Iga päev toob üht-teist uut ja minu arusaamine asjast on kindlasti palju üksikasjalikum kui kuu aega tagasi. Samas fundamentaalselt ei ole minu jaoks info lisandumisega midagi muutunud.

Tervishoiusüsteemi on võrreldud haridusmaastikuga, ent millised

mees. Aastatel 2017–2019 oli ta nõukogu liige Swedbank Grupi Eesti, Läti ja Leedu pankades.

Priit Perens on lõpetanud Tartu Ülikoolis majandusküberneetika eriala *cum laude* ning ta on õppinud Tartu Ülikooli doktoriõp-

oleksid panganduse parimad praktikad, mida plaanite kliinikumiga jagada?

Arvan, et koostöö inimestega ei ole väga sektoripõhine. On olemas üldiselt tunnustatud head tavad. Minu jaoks algab toimiv koostöö lugupidamisest kolleegide vastu. Pangandusest on kahtlemata üht-teist kaasa võtta, eriti arvestades, et nii pangad kui kliinikum on keerukad organisatsioonid, kus toimivate juhtimislahenduste leidmiseks on vaja paljude inimeste panust, ühist arusaamist ja usaldust.

Hindan väga avatust ja otsekohesust

Mis on need omadused, mida hindate enim kolleegides?

Ootan ka oma töökaaslastelt lugupidavat suhtumist üksteise suhtes ja ausust. Hindan väga ka avatust ja otsekohesust. Samas on oluline, et pole olemas absoluutset tõde ja hea koostöö on võimalik ainult siis, kui inimestel on valmisolek enda omast

pes majandusfilosoofiat. 2017. aastast on ta Eesti Haigekassa nõukogu liige.

Tartu Ülikooli Kliinikumi uus juhatuse esimees Priit Perens asub ametisse 1. oktoobril 2020.

erinevaid seisukohti mõista, mitte hukka mõista. Ma kindlasti ei hinda suhtumist „my way or highway“ ega usu, et see minigite toimivate lahendusteni viia saaks.

Olete olnud Eesti Haigekassa nõukogu kaudu seotud tervishoiuga juba varasemalt. Kuidas teile tundub, kuhu on või peaks olema teel Eesti tervishoid?

Arvan, et Eesti tervishoiusüsteem on väga tõhus. Tervishoidu suunatud raha eest saab ühiskond väga head teenust. Samas on see väga ravijuhtumi põhine ja patsiendi terviklik vaade kipub sageli puudu jääma. Arvan, et kogu maailmas muutub ravi üha enam patsiendi kogu terviseseisundit arvestavamaks ja patsiendikeskemaks. Samas toob see minu hinnangul kaasa suuremad kulud. Üha enam läheb tähelepanu ka haigusi ennetavatele tegevustele. Tervishoid ei alga ju haiguse diagnoosimisega, vaid nende käitumisviiside edendamiseks, mis aitavad haigusi ära hoida või edasi lükata.

KLIINIKUMI LEHT

Tartu Ülikooli Kliinikum valiti taas atraktiivseimaks tööandjaks

11. septembril võttis kliinikumi ravijuht dr Andres Kotsar Atraktiivsete Tööandjate Päeval vastu tunnustuse, mille järgi hindasid meditsiinitudengid Tartu Ülikooli Kliinikumi mitmendat aastat järjest atraktiivseimaks tööandjaks. Teisele kohale valiti Põhja-Eesti Regionaalhaigla ning kolmandale Ida-Tallinna Keskhaigla.

Aprillis-mais korraldas tööandja brändingu agentuur Instar üle Eesti kõrgkoolide, kutsekoolide ja kogenud töötajate tööootuste ja tööandja maine uuringu, millele vastas kokku üle 6100 inimese.

2010. aastast alates läbi viidud õpilaste töö-ootuste ja tööandja maine uuringu tulemusena on 2020. aastal tudengite hinnangul kaks kõige olulisemat töökohtavalikut mõjuvat tegurit organisatsioonipoolne töötajate võrdne ja aus kohtlemine ning hea sisekliima organisatsioonis.

KLIINIKUMI LEHT

Dr Andres Kotsar

KOMMENTAAR

HELEN KASEMAA
Eesti Arstiteadusüliõpilaste Seltsi president

Tartu Ülikooli Kliinikum on koht, kus on oma esimesed sammu meditsiinimaailmas teinud kõik innukad ja õpihimulised arstitudengid. See on kasvulava Eesti meditsiini tulevikule, kus tudengid saavad heita esimese pilgu oma tulevaste maailma, õppida silmapaistvate ja kogenud arstide käe all ning tutvuda uusima tehnoloogia ja innovaatiliste ideedega. Kliinikumi

õdus ning toetav õhkkond ning staažika juhendamiskogemusega õppejõud on meditsiinitudengitele andnud tuge võtta siin veedetud ajast nii palju kui võimalik – kuulata ja küsida, arutleda, vaadelda ning ise proovida. Soovime kliinikumile palju jõudu ning loodame, et jääte ikka sõbralikuks ja julgustavaks keskkonnaks kõikidele tulevastele arstidele!

Struktuuri- ja juhtimisreformi ajajoon

14. juuli–7. september

Delphi meetod, mille eesmärk oli kliinikumi ekspertide arvamuste kogumine struktuuri ja juhtimismudeli koostamiseks läbi mitme vooru.

13.–20. juuli toimus Delphi I küsitlusvoor, mille ülesanne oli koguda kliiniliste juhtide ja spetsialistide seisukohti kliinikumi struktuuri võimaliku konsolideerimise kohta.

3.–10. augustil toimus Delphi II küsitlusvoor, mille ülesanne oli koguda arvamusi osade erialade ja struktuuriüksuste kohta.

31. august–7. september toimus Delphi III küsitlusvoor, eraldi nii meditsiinilistele struktuuriüksustele kui ka mittemeditsiinilistele struktuuriüksustele. Kolmandas voorus jätkati arvamuste kogumist kliiniliste üksuste konsolideerimiseks. Mittemeditsiiniliste teenistuste töötajatel paluti esitada arvamus mittemeditsiiniliste üksuste konsolideerimiseks.

Juuli–september

Töörühma töö struktuuri- ja juhtimismudeli kavandi ettevalmistamiseks, töötades läbi rühmavestluste, töötubade ja ekspertide paneeliga kogutud info ja järeldused. Töörühma koosolekud toimusid **9. juulil, 28. augustil, 18. septembril.**

September

Töörühma töö struktuuri- ja juhtimismudeli kavandi ettevalmistamiseks, koostöös konsultatsiooniettevõttega KPMG rahvusvahelise kogemusega tutvumine, ülikoolihaiglate struktuuri- ja juhtimismudelitega tutvumine ning hinnangu andmine ja ettepanekute tegemine praegusele kliinikumi struktuuri- ja juhtimismudelile. KPMG eksperdid külastasid kliinikumi **15.–17. septembril.**

26.–29. oktoober

Kliinikumi tööpere kaasamiseks planeeritakse töötubade II laine, mille eesmärk on tutvustada ja arutada läbi struktuuri- ja juhtimismudeli kavandis olevad reformiettepanekud. Töötubade toimimise ajaks on **26.–29. oktoober.**

Oktoober–november

Töörühm sõnastab ettepanekud kliinikumi uuendatud struktuuriks ja juhtimismudeliks ning esitab need nõukogule kinnitamiseks.

COVID-19 ohutasemed

Alates 1. septembrist kehtivad Tartu Ülikooli Kliinikumis patsientidele, lähedastele ja üliõpilastele, aga ka töötajatele COVID-19 ohutasemed: roheline, kollane ja punane. Ohutase sätestatakse infektsioonikontrolli teenistuse ettepanekul ja seda uuendatakse igal esmaspäeval. Ohutasemete abil määratakse selged käitumisjuhised vastavalt epidemioloogilisele olukorrale, et hoida nii patsientide kui ka kliinikumi töötajate tervist ning takistada viiruse levikut haiglaruumides.

ROHELINE Tavaolukord. Järgida infektsioonikontrolli standardmeetmeid	KOLLANE	PUNANE
---	----------------	---------------

PERSONAL

Kätehügieen	Kohustuslik	Kohustuslik	Kohustuslik
Kirurgilise maski kandmine: - lähikontaktis patsiendiga - lähikontaktis teiste töötajatega		Kohustuslik Kohustuslik	Kohustuslik Kohustuslik
Töölased koosolekud, sh konverentsid ja visiidid	Lubatud	Lubatud Tagada hajutus	Lubatud minimaalses mahus Tagada hajutus
Mitte-töölased kollektiivsed kohtumised Kliinikumis	Lubatud	Ei ole lubatud	Ei ole lubatud
Kliinikumi töötajate kollektiivsed vaba aja üritused väljaspool Kliinikumi	Lubatud	Lubatud Käituda vastutustundlikult, vältida suure nakatumisriskiga kohti	Soovitus mitte korraldada

ÜLIÕPILASED

Kätehügieen	Kohustuslik	Kohustuslik	Kohustuslik
Auditoorne ja praktiline õpe	Piiranguteta	Lubatud Võimalusel osalises mahus distantsõpe, eriti suurte loenguvoorude korral	Riiklik korraldus Võimalik kontaktõppe täielik piiramine ja asendamine distantsõppega
Haigussümptomite hindamine Kliinikumi sisenemisel	Ei ole vajalik	Soovituslik Termokaamerad kehatemperatuuri hindamiseks	Kohustuslik Kontrollpunktid / riiklikud meetmed
Kirurgilise maski kandmine	Ei ole vajalik	Kohustuslik - Lähikontaktis patsiendiga - Kui õpperuumis ei ole võimalik tagada hajutatust	Kohustuslik

PATSIENDID

Kätehügieen	Kohustuslik	Kohustuslik	Kohustuslik
Haigussümptomite hindamine Kliinikumi sisenemisel	Ei ole vajalik	Soovituslik Termokaamerad kehatemperatuuri hindamiseks	Kohustuslik Kontrollpunktid / riiklikud meetmed
Kirurgilise maski kandmine: - ambulatoorsele vastuvõtul - statsionaarsele ravile tulijad	Ei ole vajalik Ei ole vajalik	Kohustuslik Kogu kliinikumis viibimise ajal Kohustuslik Kuni COVID-19 anamneesi selgumiseni	Kohustuslik Kogu kliinikumis viibimise ajal Kohustuslik Kuni COVID-19 anamneesi selgumiseni
Tervisedeklaratsioon	Ei ole vajalik	Soovituslik	Kohustuslik riiklikud meetmed
SARS-CoV 2 testimine asümptomaatilistel patsientidel	Ei ole vajalik	Ei ole vajalik	Riiklikud meetmed

LÄHEDASED

Kätehügieen	Kohustuslik	Kohustuslik	Kohustuslik
Kirurgilise maski kandmine	Ei ole vajalik	Kohustuslik	Kohustuslik
Külastamine	Lubatud	Soovitus mitte külastada Lubatud on põhjendatud juhtudel kokkuleppel osakonnaga	Tugev soovitus mitte külastada Riiklikud meetmed Lubatud on põhjendatud juhtudel kokkuleppel osakonnaga
Tugiisik sünnitusel	Lubatud	Lubatud Vajalik tervisedeklaratsioon	Riiklikud meetmed ja/või erialaselt soovitus

5 aastat esimesest südamesiirdamisest

14. septembril möödus täpselt viis aastat hetkest, mil tehti esimene südamesiirdamine eestlannale Helsingi Ülikooli Keskhaiglas. Tänu Tartu Ülikooli Kliinikumi aktiivsele projektis osalemisele on südamesiirdamisest saanud kliinikumi patsientidele kättesaadav ravimeetod.

„Eesti-Soome koostööprojekti raames südame saanud patsiendi haiguseks oli sünnitusjärgne kardiomüopaatia ja südamepuudulikkus, mis oli teda siirdamise ajaks vaevanud juba üle kümne aasta. Selle patsiendi teeb veelgi enam tähelepanuväärseks asjaolu, et enne siirdamist sai ta kliinikumis esimesena kehasisesest südamepumba ehk LVAD-i. Seega tuli tal olla esimeseks teedrajavaks patsiendiks mitme keeruka ravimeetodi juurutamisel,“ kommenteerib patsiendi raviarst dr Märt Elmet Tartu Ülikooli Kliinikumi südamekliinikust. Ta lisab, et patsient on hästi taastunud ning saanud jätkata igapäevast elu.

Esimese südamesiirdamise ettevalmistused ja kokkulepete sõlmimised Helsingi Ülikool Keskhaigla ning Skandinaavia siirdamisorganisatsiooniga Scandiatransplant algasid juba kaks aastat varem. Esimesel südamesiirdamisel Helsingis viibisid nii Eesti kui Soome riigi arstid ning siirdamiseks kasutati Eestist pärit doonorsüdat. Helsingi Ülikooli Keskhaiglas on projekti toimumisse panustanud suur hulk sealseid spetsialiste professor Karl Lemströmi juhitud ning viie aasta jooksul on Eesti ja Soome arstide koostöös tehtud 13 südamesiirdamist, viimati juulis 2020.

„Kaheksa patsienti on olnud kliinikumist ning viis Põhja-Eesti Regionaalhaiglast, noorim neist on olnud 15-aastane ning vanim 67-aastane,“ rääkis südamekliiniku 1. kardioloogia osakonna juhataja dr Märt Elmet.

Sarnaselt muule maailmale, on põhjused siirdamisele jõudmiseks olnud väga erinevad. Eestis võiks vajada südamesiirdamist umbes 3-8 patsienti aastas.

„Siirdamismeeskonna väljaõpe ja siirdamiseks vajalike oskuste ning kogemuste omandamine on äärmiselt keerukas, seetõttu on otsustatud südamesiirdamised Eesti patsientidele läbi viia kolme raviasutuse (Helsingi Ülikooli Keskhaigla, Tartu Ülikooli Kliinikumi ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla) ühisjõul,“ selgitas südamekliiniku juhataja professor Jaan Eha. Ta toob välja, et siirdamine on väga pikk ja keeruline protsess, milles osaleb kümneid spetsialiste. „Siirdamisoperatsioonile eelneb

Dr Märt Elmet

Foto: Andres Tennus

põhjalik patsiendi ettevalmistus ning kõige keerukam aeg algab alles peale siirdamist – uue organiga kohanemine nõuab palju hoolt nii patsiendilt kui temaga tegelevalt meditsiinipersonalilt. Nii näiteks saadavad patsientide toetamiseks neid kogu kahe riigi vahelisel teekonnal Tartu Ülikooli Kliinikumi südamekliiniku ravimeeskonna liikmed,“ tunnustab professor Eha südamekliiniku tööd.

Dr Märt Elmet toonitab, et praeguse koostööprojekti tugevaks küljeks on selgelt sõnastatud kokkulepped ja toimivad kontak-

tid Eesti ja Soome arstide vahel. „See teeb südamesiirdamise kättesaadavaks kõigi meie patsientide jaoks, kes sellist keerukat ravi vajavad. Südamesiirdamise toimumine on sellise koostöö juures vaid jäämäe tipp, sest samal ajal on Tartu Ülikooli Kliinikumis olulisel määral hoogustunud kogu südamepuudulikkuse käsitlemisel tervikuna,“ sõnas dr Elmet.

KLIINIKUMI LEHT

Kliinikum alustas patsientide kaasamisega insuldiprojekti

Tartu Ülikooli Kliinikum alustas 1. septembril patsientide kaasamisega projekti „Tartu Ülikooli Kliinikumi insuldikäsitus – ladus ja inimkeskne raviteekond kogu teeninduspiirkonnas“, mille eesmärk on muuta Lõuna-Eesti insuldipatsientide raviteekond sujuvamaks.

Projekti kaasatakse kuni 170 insuldipatsienti, kelle raviteekond algab Tartu Ülikooli Kliinikumi neuroloogia osakonnast. Kõigile projektis osalevatele patsientidele määratakse insuldikoordinaator, kes aitab raviteekonda juhtida ja jälgida, tehes pidevat koostööd patsiendi, lähedase, ravimeeskonna, kohaliku omavalitsuse ja teiste osapooltega.

Kliinikumi närvikliiniku vanemarst-õppejõud Janika Kõrv rõhutab, et insuldi raviteekond saab alguse insuldisümptomite äratundmisest. „Sellele järgneb ravi insuldikeskuses, millele omakorda erinevad ravietapid vastavalt patsiendi paranemisele ja üldisele võimekusele. Soovime pakkuda varasemast paremat teavet ja erinevate eri-

alaspetsialistide ning raviasutuste koordineeritud koostööd kogu raviteekonnal patsiendi heaolu nimel,“ rääkis dr Janika Kõrv.

Insuldikeskuse projektijuht Liina Pääbo sõnul eelnes patsientide kaasamisele põhjalik eeltöö. „Selleks, et kogu Lõuna-Eestis oleks tagatud patsientide sujuv ja inimkeskne raviteekond, koolitati nii kliinikumi kui ka insuldiprojekti partnerhaiglates kokku 20 insuldikoordinaatorit. Kuna patsiendid liiguvad sageli Tartust edasi teistesse partnerhaiglatesse, lepiti koostöövõrgustikus kokku ka ühtsetes reeglites,“ selgitas Liina Pääbo.

Raviteekonna sujuvuse tagamiseks kasutatakse projektis koostöös Viljandi haigla-

ga digilahendust Teleskoop. Kõik projektis osalevad patsiendid kutsutakse kolm kuud pärast insulti insuldioe vastuvõtule. Vastavalt vajadusele pakutakse osadele patsientidele veel nelja lisasekkumist: teraapiakoerte kaasamine spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku statsionaarse taastusravi osakonnas koostöös Eesti Abi- ja Teraapiakoerte Ühingu; insuldipetsiifiline taastusraviprogramm ambulatoorse taastusravi osakonnas, et toetada insuldijärgse taastusravi kättesaadavust pärast haiglast kojuminekut; videokonsultatsioon patsientidele või lähedasele ning tööle naasmise toetamine koostöös Eesti Töötukassaga.

Kliinikumi insuldiprojekti koostööpartnerite ringi on kaasatud Tartu Ülikool, ▶

▶ Põlva Haigla, Lõuna-Eesti Haigla, Valga Haigla, Elva Haigla, Jõgeva Haigla, Viljandi Haigla, Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus, Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Eesti Perearstide Selts, Tartu Linnavalitsus, Kogemusnõustajate Koda, Sotsiaalkindlustusamet, Eesti Töötukassa,

Eesti Abi- ja Teraapiakoerte Ühing.

Haigekassa algatatud insuldi juhtprojekt toimub neljas insuldikeskuses: lisaks Tartu Ülikooli Kliinikumile ka Põhja-Eesti Regionaalhaiglas, Lääne-Tallinna Keskhaiglas ja Ida-Viru Keskhaiglas. Kõigis neis insul-

dikeskustes on käimas arendusprojektid, tervisetulemite mõõtmise ning teekonna-põhise rahastusmudeli katsetamine.

KLIINIKUMI LEHT

Diana Palumäe ja Kersti Suur

Foto: Andres Tennus

MEDITSIINITEADUSTE VALDKONNAS

Välistegurite mõju immunvahendatud haiguste tekkes

Immuunvahendatud haigused moodustavad suure haiguste rühma, kuhu kuulub rohkem kui sadakond diagnoosi. Need haigused on jätkuvalt teadlaste ja arstide uurimisvaldkondadeks üle maailma. Koroonaviiruse kõrval ei saa ühtegi teist meditsiiniprobleemi tähelepanuta jätta, rõhutas Tartu Ülikooli immunoloogia professor Raivo Uibo, kelle poolt juhitud teadusgrupp annab Horisont 2020 suurprojekti HEDIMED kaudu oma panuse immuunvahendatud haiguste tekke uurimisse.

Projektis analüüsitakse väliskeskkonnategureid, mis viivad I tüüpi diabeedi, tsöliaakiapuhuse gluteenitalumatuse ja lastel esinevate allergiate, eriti astma tekkeni. Seda tehakse koostöös 22 akadeemilise ja ettevõtluspartneriga nii Euroopast kui USA-st. Projekt kuulub koos kaheksa suurprojekti Euroopa Liidu eksposoomi-uuringute klasterisse.

Kuidas vägivalda ära tunda?

Uuringud on näidanud, et kolmandiku noorte lähisuhted sisaldavad vägivaldseid käitumismustreid, näiteks kaaslaste telefoni kontrollimist, sõpradega kohtumise keelamist, hirmutamist ja mõjutamist. Tartu Ülikooli teadlased, eesotsas naistekliiniku sünnitusabi ja günekoloogia lektori Kai Pardiga, alustavad veebikoolitustega, et aidata õpetajatel ja seeläbi koolinoortel vägivalda eri vorme võimalikult vara ära tunda ning ennetada kohtingu- ja lähisuhtevägivalda mustreid. Teadlaste eesmärk on jõuda programmi „Terved ja turvalised suhted“ kaudu vägivaldlateemadega kõikide kooliastmete õpilaste inimese-, perekonnaõpetuse ja psühholoogia tundidesse.

Pärilike haiguste täpne diagnoosimine

Kliinilise geneetika vanemteadur Sander Pajusalu viib läbi projekti "Haruldaste haiguste genoomika: eksoomi sekveneerimist täiendavate meetodidate arendamine". Ta arendab ma töös geenidiagnostikat, mille abil saaks tulevikus luua Eesti patsientidele täpsemaid, just nende vajadustele vastavaid ravivõimalusi.

Toimumas

- 13.10 kell 14.00 **Kati Braschinsky** doktoritöö "Esmaste peavalude levimus Eestis ning internetipõhise lahenduse kohaldatavus peavalude epidemioloogia alases uurimistöös" kaitsmine Ravila 19-1006.
- 15.-16.10 arstiteaduskonna 388. aastapäeva tähistamise sündmused. Lisateave meditsiiniteadused.ut.ee.
- 28.10 kell 16.15 vasoloogia **professori Jaak Kalsi** inauguratsiooniloeng ülikooli aulas.
- 4.11 kell 16.15 kliinilise neuroloogia **professori Janika Kõrva** inauguratsiooniloeng ülikooli aulas.
- 12.11 kell 14.00 **Helen Vaheri** doktoritöö "MikroRNA-d keratinotsüütide rakulise vastuse reguleerimisel naastulise psoriaasi ja atoopilise dermatiidi korral" kaitsmine Ravila 19-1006.

VIRGE RATASEPP
Meditsiiniteaduste valdkonna kommunikatsioonispetsialist

Insuldikoordinaatori roll

Insuldiprojekti eesmärk on tagada nii sujuv ja inimkeskne raviteekond kui ka toetada inimese taastumist. Ühtlasi on vaja mõelda paremini läbi senine raviteekonna korraldus, et vähendada olemasolevaid lünki ja pakkuda lisateenuseid, mis on mujal maailmas hästi toimunud. Seda püütakse saavutada tervishoiu- ja sotsiaalteenuste osutajaid, inimese lähedasi ja ennekõike inimest ennast kaasavas koostöös.

Koostööd ja raviteekonda aitab juhtida **insuldikoordinaator**, kes on Eesti tervishoiu täiesti uus töötaja.

Tartu Ülikooli Kliinikum on tööle kaks insuldikoordinaatorit: **Diana Palumäe ja Kersti Suur**. Mõlemad insuldikoordinaatorid on õendustöötajad, töötades suurema osa ajast Tartu Ülikooli Kliinikumi närvikliiniku neuroloogia osakonnas, kust patsientide raviteekond ka algab. Kliinikumi insuldikoordinaatorid liiguvad koos patsientidega, käies vajadusel ka teistes osakondades, kuhu insuldipatsiendi teekond viib: statsionaarne taastusravi, statsionaarne õendusabi ja ambulatoorne taastusravi.

Projekti raames on insuldikoordinaator patsiendile raviteekonnal ühe aasta vältel toeks, abiks ja ühenduslüliks sotsiaalsüsteemi ning tervishoiu vahel. Insuldikoordinaator on kontaktisik, kelle poole patsient või tema lähedane saab pöörduda ravi ja selle korraldust puudutavate küsimuste ja probleemidega. Insuldikoordinaatori rolliks on korraldada koos patsiendi ja tema lähedastega vajaliku abi saamine, kuna just koordinaatori kätte koondub vajalik info.

Et Tartu Ülikooli Kliinikum koolitas mai- ja juunikuus Lõuna-Eesti partnerhaiglates kokku 20 insuldikoordinaatorit, saavad kliinikumi insuldikoordinaatorid patsiendi üle

anda omakorda partnerhaigla koordinaatorile, kui patsient liigub järgmisesse haiglasse. Info jagamiseks haiglate vahel kasutatakse infovahetusplatvormi Teleskoop, mille kaudu saavad kõik raviteekonna osapooled õigeaegselt teavitatud toimunud või tulevikus planeeritud sündmustest (arstiajad, nõustamised, sotsiaalteenused jne). Inimese siirdumisel järgmisesse ravietappi on vastutuse ülevõtjal juba teada, mis on eelnevas ravietapis tehtud ja milliseid teenuseid patsient veel vajab.

KLIINIKUMI LEHT

Mammobuss

Foto: Kliinikumi Leht

Kliinikumi uus Mammobuss on patsientide päralt

25. septembril avati pidulikult Tartu Ülikooli Kliinikumi uus Mammobuss, et pakkuda naistele rinnavähi sõeluuringut mugavamas keskkonnas kodukoha läheduses.

Kliinikumi radioloogikliiniku juhataja dr Pilvi Ilvese sõnul võimaldab uus Mammobuss pakkuda patsientidele ja töötajatele kaasaegset tehnoloogilist taset. „See tähendab, et lisaks paranenud olmetingimustele, on buss varustatud uusima kolmedimensioonilise mammograafiasüsteemiga. Naised kogevad mugavamalt mammograafiauringut, radioloogidele on aga tagatud kvaliteetsemad 2D- ja 3D-pildid ning radioloogiatehnikule kiirem töövoog,“ selgitas dr Pilvi Ilves. Ta lisas, et 3D-mammograaf võimaldab tuvastada 20–35% rohkem rinnavähke.

Dr Sulev Ulp paneb naistele südamele, et rinnavähki on võimalik mammograafiauringul avastada enne, kui kasvaja on tekitanud kaebusi või organismis levima hakanud. „Mammobuss on suurepärase võimalus Eesti eri piirkondade naistele, et teha mammograafiline uuring kodukandis. Rinnavähi avastamise suhtarv uuringul käinud naiste kohta on aastate lõikes olnud 4,2–4,4 juhtu 1000 naise kohta. 84% avastatud rinnavähkidest on olnud varases staadiumis, mille puhul on võimalik täielik tervenemine,“ kommenteeris radioloog Sulev Ulp.

Mammobussi projekteerides võttis kliinikum arvesse kümne aasta pikkust kogemust Eesti Vähiliidu mammograafiabus-

28. september–9. oktoober, Põlva haigla juures, Uus 2

12.–30. oktoober, Viljandi turu parkimisplatsil

2.–13. november, Paide, Järvamaa haigla hoovis, Tiigi 8

16.–20. november, Valga haigla ees, Peetri 2

23.–27. november, Elva Kesklinna apteegi juures, Kesk 23

30. november–11. detsember, Võru polikliiniku ees, Jüri 19a

14.–30. detsember (tööpäevadel) Tartu Kaubamaja peasissekäigu juures, Riia 1

signa. „Uut busi tellides soovisime tõsta patsientide ja töötajate mugavust. Nii näiteks on bussil autonoomne elektri-, vee- ja küttesüsteem, mis võimaldab Mammobussil olla sõltumatu vastuvõtukohta elektri- ja veeühendustest ning planeerida vastuvõtte Eesti väiksemates paikades sõltumata eesootavatest võimalustest või kitsendustest. Niisamuti on uude Mammobussi projekteeritud invalifit, et tagada uuringule tulemise võimalus ka piiratud liikumisvõimega patsientidele,“ tutvustas uut Mammobussi dr Ilves. Keskkonna säästmise eesmärgil on buss varustatud päikesepaneelidega.

Mammograafiat tehakse alates 30. eluaastast rinnakaebustega naistele arsti saatekirja alusel ja alates 50. eluaastast profülaktiliselt iga kahe aasta järel. 2020. aastal on rinnavähi sõeluuringule oodatud naised sünniaastatega 1953, 1954, 1958,

1960, 1962, 1964, 1966, 1968 ja 1970, kellel on kehtiv Eesti haigekassa kindlustus ja kellele viimase kahe aasta jooksul ei ole mammograafilist uuringut tehtud. Rinnavähi sõeluuring on kindlustatud naisele tasuta ning sõeluuringule pöördumiseks palume registreeruda telefonil 731 9411 tööpäevadel kell 8:00–16:00.

Naised, kes on sõeluuringu sihtgrupist (50–69) nooremad või vanemad, peaksid rinnakaebuste korral pöörduma perearsti või naistearsti poole, kes teeb esmase läbivaatuse ning suunab vajadusel rinnauuringutele. Saatekirjaga on ka neile naistele kliinikumis uuringud tasuta. Piduliku avamise järgselt startis Mammobussi meeskond Põlvasse.

KLIINIKUMI LEHT

Kliinikumi arstide maalid pakuvad galeriis silmailu

Septembrikuus on L. Puusepa 8 peamaja galeriis üles seatud Tartu kunstniku Niina Freibergi maaliklubi õpilaste ülevaatenäitus.

Kolm maaliklubi õpilast on kolleegid meie keskelt ehk Tartu Ülikooli Kliinikumi töötajad: dr Ingrid Kull sisekliinikust, dr Ülle Hansson stomatoloogia kliinikust ja dr Mare Kinkar traumatoloogia ja ortopeedia kliinikust. Lisaks osalevad oma töödega veel Heli Väärtnõu-järv, Ludmilla Sööt ning Taimi Hanson.

„Selle näitusega tahame teha sügava kummarduse meie juhendajale, väga heale õpetajale kunstnik Niina Freibergile, kes on vahetu, rahulik, kannatlik ja suure südamega inimene,“ vahendavad õpilased maalinäituse loomise ajendit.

Maalide inspiratsiooniks on olnud elu isemotiivid loodusest nii Eestimaa koduadades, saartel, jõe või mere ääres, aga ka kõrvetava päikese käes mägedes Itaalias ja Leedus. Autorite arvates on tööde juures olnud kõige parem maalimise protsess ise, selle võlu ja mälestused, juhtumised, lõputud naljad ja muidugi lõpptulemusena pildid ise.

Dr Ingrid Kulli maale sai esimest korda vaadata kolm aastat tagasi, 2017. aasta jaanuaris, mil samas galeriis üleval olnud tööd väga soojalt kolleegide poolt vastu võeti.

Näitust saab vaadata kuni 30. septembrini L. Puusepa 8 J-korpuse galeriis.

KLIINIKUMI LEHT

KOMMENTAAR

DR INGRID KULL

Tegelikult kutsun ise meie tegevust tõeliseks teraapiaks. Mis on üldse kunst ja kes on kunstnik? Kas tehakse lõuendile või majaseinal? Kas kasutada pintslit või spreivärvi või hoopis kujundatakse omaile ilusat koduadeda? Ka lapselapse joonistatud pilt on kunst. Seisame tihti näitustel maalide ees arutades, et mida see kunstnik

"Käsmu" Ingrid Kull 2019

"Võsu" Ülle Hansson 2019

"Matu väli" Mare Kinkar 2020

"Eesliini töötaja" Ingrid Kull 2020

kujutanud on, mis tema mõtteis oli? Ühele vaatata meeldib üks pilt, teisele aga teine. Käesoleva näituse pildid on just meie nägemus, meie mõtetega, meie maalitud.

Ühtlasi soovime näidata ja julgustada kõiki, kuidas mitte kunstieriala õppinud inimesed võivad end lõuendil värvidega väljendada.

Julia Beljajeva naudib nii tööd õena kui tippsporti

Tartu Ülikooli Kliinikumi traumatoloogia osakonnas töötab alates maikuust õena Julia Beljajeva, mitmekordne maailmameister ja Euroopa meister epeevehklemises. Õdede ja ämmaemandate aasta puhul rääkis Kliinikumi Leht temaga tööst õena.

Kuidas teist sai õde?

Tegelesin juba gümnaasiumisse astudes spordiga professionaalselt. Teadsin aga kogu aeg, et tahan lisaks spordile saada ka head haridust. Olin näinud mitmeid vanemaid sportlasi nende sportlaskarjääri lõpus ja nägin, kui raske oli neil, kellel pole haridust. Arvan, et sportlasel peaks olema ka muu elu ja amet, et pärast sportlaskarjääri kergemalt teistsugusele elule ümber lülituda.

Kooli ajal meeldis mulle kõige rohkem bioloogia, keemia mõnevõrra vähem. Kuna meil peres ei ole meedikuid, on selle üle palju imestatud, kuidas ma meditsiini valisin. Arvan, et igapäev on oma elutee ja oma valikud. Arstiks õppimine tundus spordi kõrvalt liiga raske, selleks ei oleks jätkunud aega. Ka Tartu Tervishoiu Kõrgkoolis õppimine oli raske, pidin väga palju iseseisvalt õppima.

Kuidas ühildasite õpingud ja sportlaskarjääri?

Kool on tippspordi kõrvalt kindlasti raske, mitmed tuttavad sportlased on esimesel kursusel õpingutest loobunud. Kasutasin loengutes oleku aega maksimaalselt, jätsin võimalikult palju meelde, õnneks on mul hea mälu. Treeningute ajal pidin ise väga palju õppima, näiteks treeninglaagrites viibimise ajal. Laagrites olid õppematerjalid alati kaasas ning nii õppisin ma näiteks lõunase puhkepausi ajal või öhtul hilja pärast õhtuseid treeninguid.

Õe amet on väga mitmekülgne, palju on õppida ning kliinikum annab selleks ka võimalusi

Vahel tundsin küll puudust loengutest ja õppetööst auditooriumis, kuid juba gümnaasiumi ajal pidin õppima palju iseseisvalt. Koolis olid mu hinded neljad-viied, ent kui oleksin saanud olla rohkem tun-

Julia Beljajeva

Foto: Erakogu

dides, oleksid hinded ilmselt olnud veel paremad, aga sain sellest hoolimata hästi hakkama.

Kõige pingelisem oli diplomitöö tegemine treeningute kõrvalt. Kaks nädalat enne tööd esitamise tähtaega oli mul veel päris palju teha ning juhendaja andis mulle kümme päeva tööd lõpetamiseks. Läksin just sel ajal treeninglaagrisse ning tegelesin seal oma diplomitööga treeningutest vabal ajal ning ka hilja öösel. Sain tööd tähtjaks valmis. Olen selline inimene, et kui midagi teen, siis teen selle lõpuni. Nii lõpetasin ka Tervishoiu Kõrgkoolis õpingud nominaalajaga.

Miks valisite just õe ameti?

Olen inimlik inimene, saan inimestega

hästi läbi ning mulle meeldib inimesi aidata. Mulle meeldib õe töö, olen seda tehes omas elemendis. Ma ei kujuta ennast ette mõnes teises ametis, näiteks raamatupidajana. Vahel tundub töö raske ning ette tuleb ka erinevaid patsiente. Arvan, et sport on kasvatanud minus kannatlikkust, see on ka õe töös tähtis. Ka siis, kui patsient on halvas tujus, teed ikkagi seda, mis on tema jaoks parim.

Kuidas jõudsite tööle kliinikumi?

Pärast kõrgkooli lõppu ei läinud ma tööle, sest ei leidnud kohe sobivat kohta. Seejärel töötasin pool aastat pulmonoloogia osakonnas, kuid kuna sportlasena oli mul käsil pingeline aeg enne maailmameistrivõistlusi ja Euroopa meistrivõistlusi, ►

Nahahaiguste kliinik avas uue õe vastuvõtu

7. septembrist on Tartu Ülikooli Kliinikumi nahahaiguste kliinikus avatud uus õe iseseisev vastuvõtt suguhaiguste testimiseks.

Nahahaiguste kliiniku arst-õppejõu Kadri Sikk sõnul oli üheks eraldi vastuvõtu avamise ajendiks eesmärk tagada patsientidele võimalikult lühike ootejärjekord suguhaiguste testimiseks. „Suguhaiguste õe iseseisev vastuvõtt on korraldatud nii, et patsient kohtub esmalt õega, kelle abil tehakse kõik vajalikud analüüsid. Kaebuste esinemisel või analüüsivastuste põhjal avastatud suguhaiguse korral suunatakse patsient edasiseks raviks naha- ja suguhaiguste arsti vastuvõtule,“ rääkis dr Kadri Sikk. Ta rõhutas, et nii on tagatud patsientidele võimalikult optimaalne ajakulu arsti vastuvõtule pääsemiseks.

Dr Sikk julgustab inimesi suguhaigusesse nakatumise kahtluse korral tulema testimiseks, kui kaebusi ei esine. „Enimlevinud suguhaigused võivad esineda kaebuseid või haigusümptomeid põhjustamata. Siinkohal on hea meelde tuletada, et ka HIV-ga nakatumine on võimalik sugulisel teel,“ selgitas dr Sikk.

Suguhaiguste tähelepanuta jätmisel levib haigus edasi ja võib põhjustada ravimatuid tagajärgi. „Tänapäevane suguhaiguste ravi on tõhus ja toob tervistumise ning oluline on haigestumise võimalikult varajane väljaselgitamine,“ ütles dr Kadri Sikk.

Õe vastuvõtule suguhaiguste testimiseks saab registreeruda nii Tartu Ülikooli Kliinikumi etteregistreerumiskeskuse telefonil 731 9100 kui ka kliinikumi kodulehel. Analüüsid on ravikindlustatud isikutele tasuta ning vastuvõtule pöördumine ei eelda saatkirja.

KLIINIKUMI LEHT

► keskendus järgmised poolteist aastat spordile.

Selle aasta aprillis hakkasin ma otsima osakonda, kus mulle meeldiks töötada. Kuna olen sportlane, huvitab mind traumadega seonduv ning nii pöördusingi traumatoloogia osakonda. Selle osakonna kasuks rääkis ka vahetustega töö. Traumatoloogia osakonnaga oli mul ka isiklik positiivne kogemus ajast, mil mu vanaisa seal ravil viibis. Osakonna sisekliima meeldis mulle. Esimese kuu töötasin traumatoloogia osakonnas protseduuriõena, seejärel olen olnud nii protseduuride kui ka õeposti õde.

Kuidas ühildate tööd õena ja sportlaskarjääri?

Olen aktiivne inimene ning mulle ei piisaks ainult spordist. Alguses treener kõhles, kuidas ma samaaegselt spordi ja tööga toime tulen, kuid olen suutnud ühildada graafikuid nii töö kui treeningutes. Töö vahetustega sobib mulle paremini, graafikute koostamisel on õnnestunud võistlusteks aega hoida, samuti on treenerid paindlikud minu töögraafikute ja vahetuste suhtes. Jaksan teha mõlemat, ka peale öövalvet puhkan veidi ja lähen siis trenni. Lisaks sellele, et ma ise trenni teen, töötan ma hetkel ka laste treenerina.

Mis teile kliinikumis meeldib?

Tunnen, et see on minu koht. Siin on sõbralik kollektiiv ning mulle meeldib sinne keskkond. Töö on hästi lususalt korraldatud, palju on koolitusi ning vanemõde hoolitseb töötajate eest. Õe amet on väga mitmekülgne, palju on õppida ning kliinikum annab selleks ka võimalusi. Tahan töötada õena, areneda edasi ning mõtlen ka magistriõppe peale. Minu tee õena alles algab. Loodan, et ka patsiendid on rahul.

JULIA BELJAJEVA
vestles **LIINA RAJU**

Maarjamõisa meditsiinilinnaku III ehitusjärg on alanud

2. septembril alanud Tartu Ülikooli Kliinikumi III etapi ehitamine toob kaasa muudatusi nii töötajatele kui ka patsientidele.

Ehitustegevuse tõttu suletakse **28. septembril** osa erakorralise meditsiini osakonna (EMO) parklast ning jalakäijate sissepääs jääb avatuks praegusel kujul. Esimesteks töödeks on EMO peasissepääsu poolse fassaadi väliskihtide demonteerimine ning liftide nr 11 ja 12 läheduses asuva trepikoja lammutus. Sellega seoses kaob personalil võimalus siseneda G1-korpusesse selle trepikoja välisuste kaudu (EMO peasissepääsu kõrval asuvad personalisepääsud).

19. oktoobril suletakse kogu EMO-esine parkla ning seal alates saab EMO-sse siseneda kiirabihalli juurest. Kiirabiautode

sisenemise ukse kõrvale rajatakse eraldi sissepääs isepöörduvate patsientide jaoks. Kiirabihalli sissesõiduteel ning kiirabihalli sees eraldatakse ohutust silmas pidades jalakäijate ning auto liikumise tee. Muudatuste ajal on EMO patsientide jaoks parkimiseks ette nähtud parkimiskohad kiirabihalli kõrval ning L. Puusepa 6 ees.

Täpsem informatsioon tööde ja nendega seotud ümberkorralduste kohta liiklus- ja parkimiskorralduses edastatakse patsientidele ja kliinikumi töötajatele jooksvalt. Tartu Ülikooli Kliinikum palub mõistvat suhtumist ning vabandab võimalike ebamugavuste pärast.

Meditsiinilinnaku III ehitusjärgu eeldatav kogumaksumus koos seadmete ja muu sisustusega on ligikaudu 70 miljonit eurot, mida kaasrahastatakse Euroopa Liidu poolt Euroopa Ühendamise Rahastu projekti „SA Tartu Ülikooli Kliinikumi juurde- ja ümberehituse III ehitusetaap“ (struktuuri- ja investitsiooni riikliku registri tunnusnumber 2014-2020.2.04.17-0071) raames.

KLIINIKUMI LEHT

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investitsioonifondid

Eesti
tuleviku heaks

TÄNUAVALDUSI

September 2020, silmakliinik

Käisin silma kae operatsioonil. Tahan südamest tänada **dr Riina Pulgest** professionaalse tegevuse, patsiendile mõistetavate selgituste andmise eest operatsiooni ajal. Kindlasti ka tänusõnad kogu abistavale personalile. Kui Sinu ümber on nii mõistvad ja abistavad inimesed, siis patsiendina sa lihtsalt tunned ennast kindlalt ja turvaliselt. Edu, jõudu ja jaksu kogu kollektiivile nii tänuväärse töö!

September 2020, kõrvakliinik

Soovin südamest tänada **õde Inna Rauda**, temasuguseid meditsiiniõdesid on soov igal pool tervishoiuasutustes kohata. Tema professionaalsus, sõbralikkus ja siirus on hämmastavad. See, kuidas Inna suhtleb lapsega, kuidas ta minule kui lapse emale selgitas kõik lahti, mul pole sõnu. Ta on parim töötaja teie asutuses, see on kindel. Me oleme nii tänulikud, et kõrvakliinikus selline inimene töötab!

September 2020, sisekliinik / androloogiakeskus

Alates 2016. aastast on mind ravinud **dr Jekaterina Saar**. Kui haiglasse toodi

ratastoolis, siis nüüd on tervis oluliselt paranenud. Saan teatud mööndustega enda eluga hakkama. Tänu arsti hoolivale suhtumisele saan ka väljaspool oma igapäevast tööaega eluga hakkama, teen jõudumööda kodutöid omas kodutalus. Tahan pühendunud arsti, dr Jekaterina Saart eriliselt tänada ja tunnustada. Tahan tänada ka **dr Sven Tennisbergi** mõistva suhtumise ja abi eest. Tervist, jõudu ja edu teie raviautuse töökale kollektiivile.

September 2020, südamekliinik / anestezioloogia ja intensiivravi kliinik / operatsiooniteenistus

Soovin kogu südamest tänada 2. kardioloogia osakonna arsti **dr Sirje Tikku**, kes mind põhjalikult uuris ning **õdesid Sirje Pöderit** ja **Malle Põllusaart**. Samuti operatsiooni meeskonda **dr Arno Ruusaleppa** ja **dr Urmas Kuuma** koos operatsioonitöötajate õdedega: **anesteesiaõde Janne Tann** ja **Anneli Pung**, **operatsioonioed Ivi Siilbek** ja **Piret Paring-Kõlli** ning põetaja **Ludmilla Vähi**. Suur tänu ka minu raviarstile **dr Valvo Piilbergile** ja kõikidele kardiokirurgia õdedele ja hooldajatele, kes teevad oma igapäevast tööd täie

pühendumuse ja suure südamega. Tänu teile suutsin end raskest olukorrast tunda igati hoituna.

September 2020, kirurgiakliinik

Südamlik tänu **dr Heli Järvele**, mõlemale kirurgide brigaadile, intensiivravipalati kollektiivile ja kõigile töötajatele. Olen rõõmus, et veel leidub Eestimaal armastust, empaatiat, hoolivust ja kaastunnet. Suurepärane oli abi ja teenindus. Jõudu ja edu teile edaspidiseks selles tähtsas töös. Teie headuse eest suudab tasuda vaid Jumal.

September 2020, hematoloogia-onkoloogia kliinik

Tahan tänu avaldada kirurg **dr Taavi Põdramaele**, tema meeskonnale, kõigile õdedele, hooldajatele, terapeudile, kõigile, kes minu eest hoolitsesid. Imetlesin intensiivravitöötajate rasket tööd. Kuidas vastu pidada, kui üks patsient vajab üht, teine teist, kolmas nõuab telerit, raadiot ja raamatukogu, neljas karjub? Üks õde vastas: see on minu töö ja mulle meeldib mu töö. Suur, suur tänu kõigile!